

Kävelleen ja pyöräillen kohti hiilineutraalia kaupunkiseutua

Liikkumis-
tutkimuksesta
pohja kävelyn
ja pyöräilyn
potentiaalin
tunnistamiseksi

Pääreitteihin
tulossa
parannuksia

Lue vinkit
kävelyyn ja
pyöräilyyn

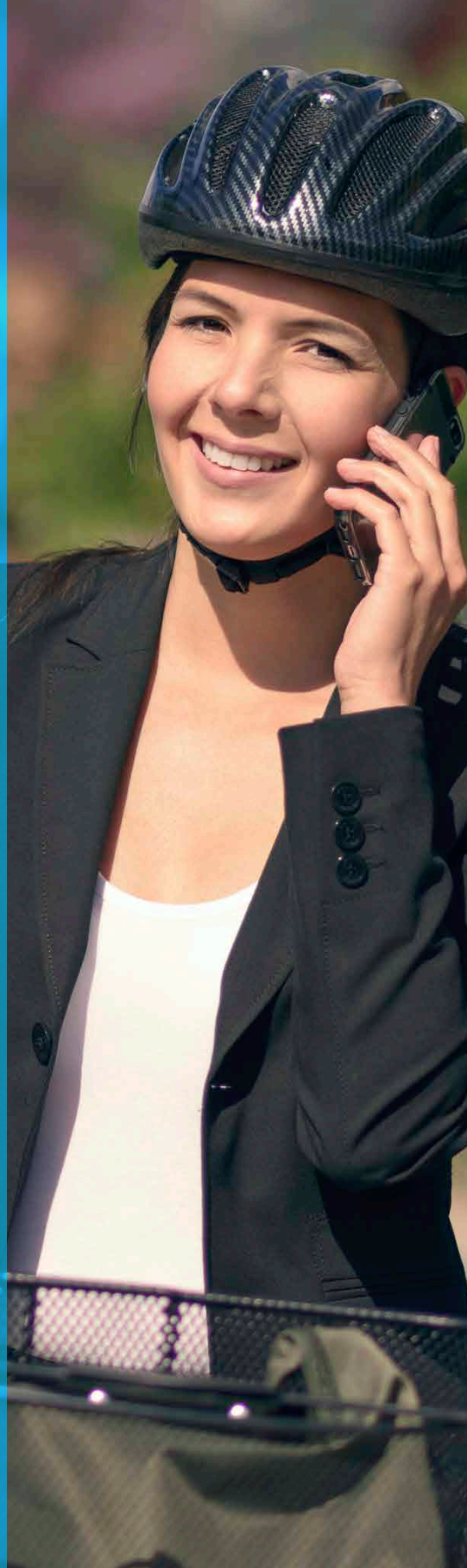
2019

Sisällysluettelo

Kävele ja pyöräile kestävämpi kaupunkiseutu.....	3
Kestävässä liikkumisessa on vielä kasvun varaa.....	4
Lyhyet matkat pyöräillen tai kävellen	6
Kestävät kulkutavat pienestä pitäen	9
Reippailu lisääntyy, kun rajoitteita poistetaan	10
Parannamme seudullisia pyöräilyn pääreittejä vaiheittain	11
Vinkkejä	12

Elinkeino- ja ympäristökeskus

Kävele ja pyöräile kestävämpi kaupunkiseutu

Yhä enemmän ihmisiä muuttaa kaupunkeihin, Suomessa ja eri puolilla maapalloa. Tampereen kaupunkiseutu on hyvä esimerkki tästä kehityksestä.

Jotta muutos olisi ympäristön kannalta kestävä, meidän täytyy kehittää vaikuttavampia, taloudellisempia ja tilankäytöltään tehokkaita ratkaisuja maankäyttöön ja liikennejärjestelmiin.

Ilmastonmuutos on aikamme suurin haaste. Jotta pidämme lupauksemme kansainvälisissä sopimuksissa, Suomen liikenteen päästöistä täytyy vähentää puolet CO₂ päästöistä vuoteen 2030 mennessä (vuoden 2005 päästöihin verrattuna).

Tampereen kaupunkiseudulla tavoitteen saavuttaminen edellyttää kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuuden 15 prosenttiyksikön kasvua, ja samalla yksityisautoilun käyttövoimien hyvin tavoitteellista puhdistumista. Tampereen kaupunkiseutu on sitoutunut olemaan hiilineutraali vuoteen 2040 mennessä, mikä edellyttää vieläkin suurempaa muutosta.

Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen on erittäin tärkeää, kun kehitämme kaupunkiseutua ja sen liikennejärjestelmää. Liikkuminen on päästötöntä ja lisää terveyttä. Liikkumisympäristön kehittäminen on verrattain edullista ja erittäin tilatehokasta. Kävely ja pyöräily ovat kaikkien käytettävissä suurella osalla arjen matkoista, kunhan asuminen, työpaikat ja palvelut ovat lähekkäin ja ympäristö laadukasta. Tiivistyvällä kaupunkiseudulla asiat ovat yhä useammin näin.

Kulikutapavalinnat ovat arjen tarpeiden ja matkojen etäisyyksien lisäksi usein tottumusten ohjaamia. Käsissäsi oleva Tampereen kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräilyn tilannekatsaus sisältää viimeisimmistä liikkumistutkimuksista saatavia seudun tunnuslukuja. Mitä ajatuksia ne sinussa herättävät? Voisitko kulkea useammin pyörällä tai kävellä? Valitsemalla niin toimit kaupunkiseutusi, kuntasi, yhteisösi ja itsesi eduksi.

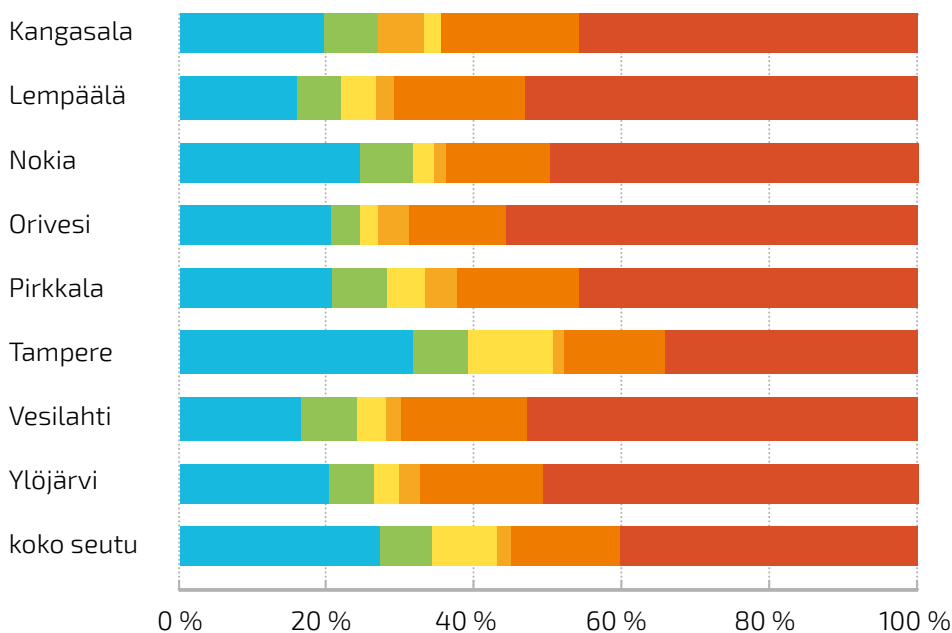
Kestävässä liikkumisessa on vielä kasvun varaa

Kestävillä kulkutavoilla eli kävelen, pyörällä tai joukkoliikennettä käyttäen tehdään nykyään 43 % matkoista. Jotta voisimme saavuttaa päästöjen vähennystavoitteet, kestävien kulkutapojen käyttöä pitäisi lisätä. Kävelyn osuus on jo nykyisin melko korkea, mutta pyöräilyä voisi lisätä erittäin paljon. Esimerkiksi Oulun seudulla pyöräilyn osuus on tuplasti suurempi. Mitä matkoja sinä voisit tehdä pyörällä?

Kestävillä kulkutavoilla tehdään matkoista

43 %

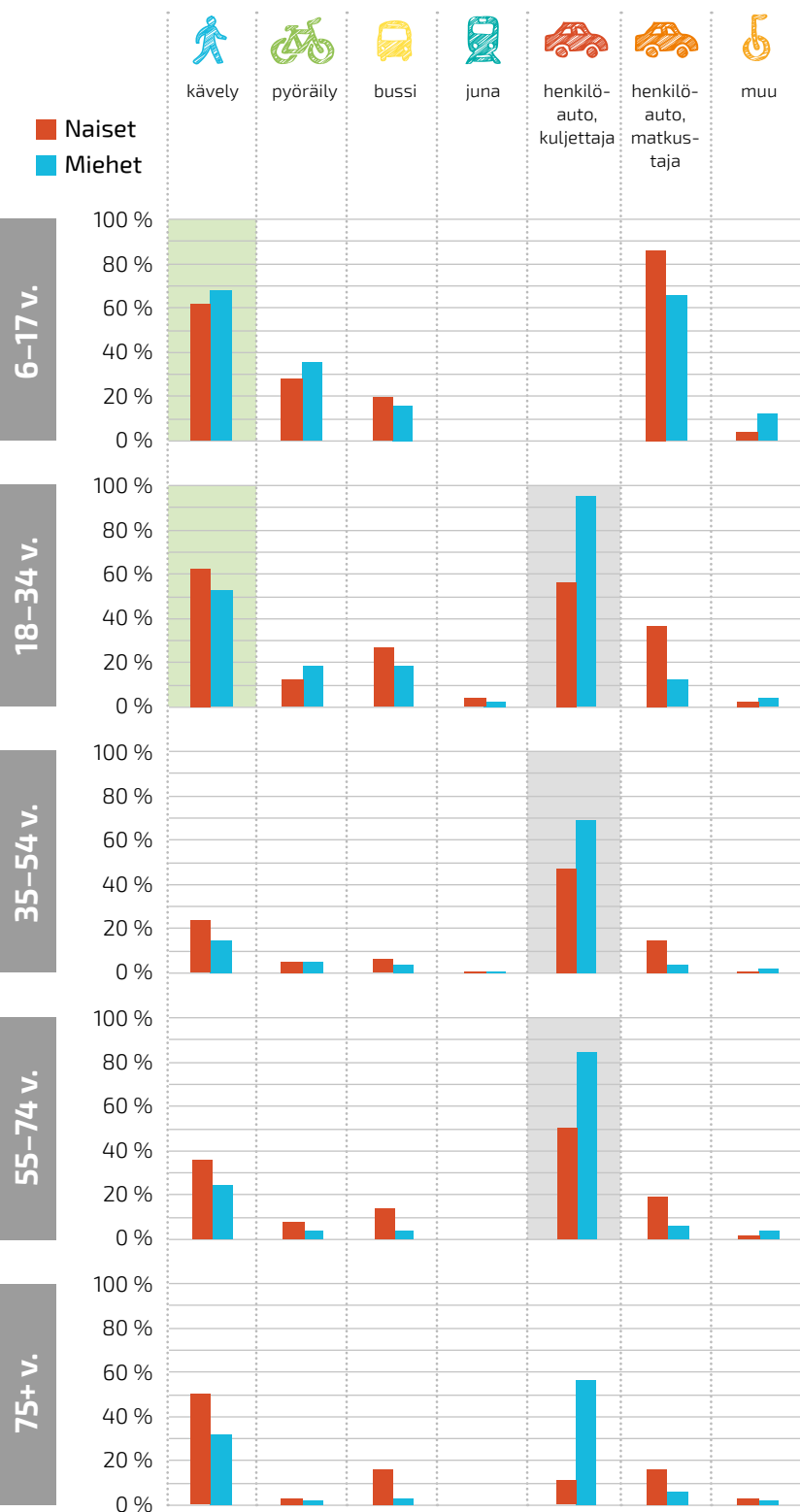
Kulkutapaosuudet asuinkunnittain vuoden keskimääräisenä päivänä

Vain kolmannes kaupunkiseudun kesäpyöräilijöistä pyöräilee talvella. Talvihanskojen, nastarenkaiden ja reittien paremman kunnossapidon avulla voi pyöräillä vuoden ympäri!

kävely | pyöräily | joukkoliikenne | muu | henkilöauto, matkustaja | henkilöauto, kuljettaja

Lähde: Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 2016: Tampereen seutu

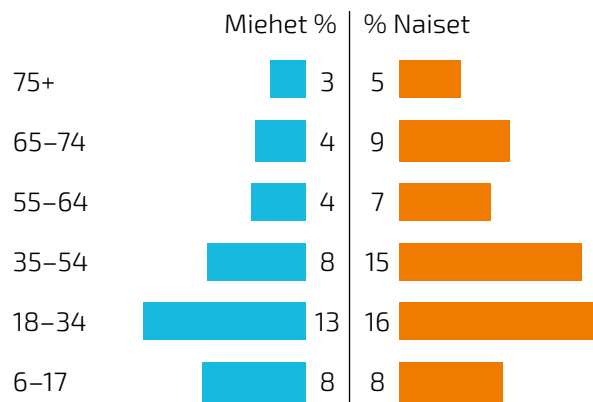
Lähde: Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 2016: Tampereen seutu

Naiset näyttäisivät olevan tutkimuksen valossa reippaampia liikkumaan lihasvoimin. Nuoret miehet pyöräilevät matkoistaan osuuden, joka olisi kokonaisuutena tavoitteellinen.

Iän karttuessa kävelyn ja pyöräilyn osuus matkoista kuitenkin laskee jyrkästi. Olisiko sinun mahdollista omaksua 18-34-vuotiaiden kävely- ja pyöräilytottumukset?

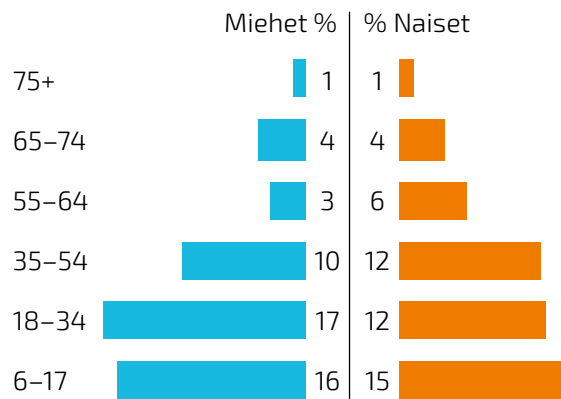
JALANKULKIJAT

Osuus kävelymatkoista, yhteensä 100 %

PYÖRÄILIJÄT

Osuus pyöräilymatkoista, yhteensä 100 %

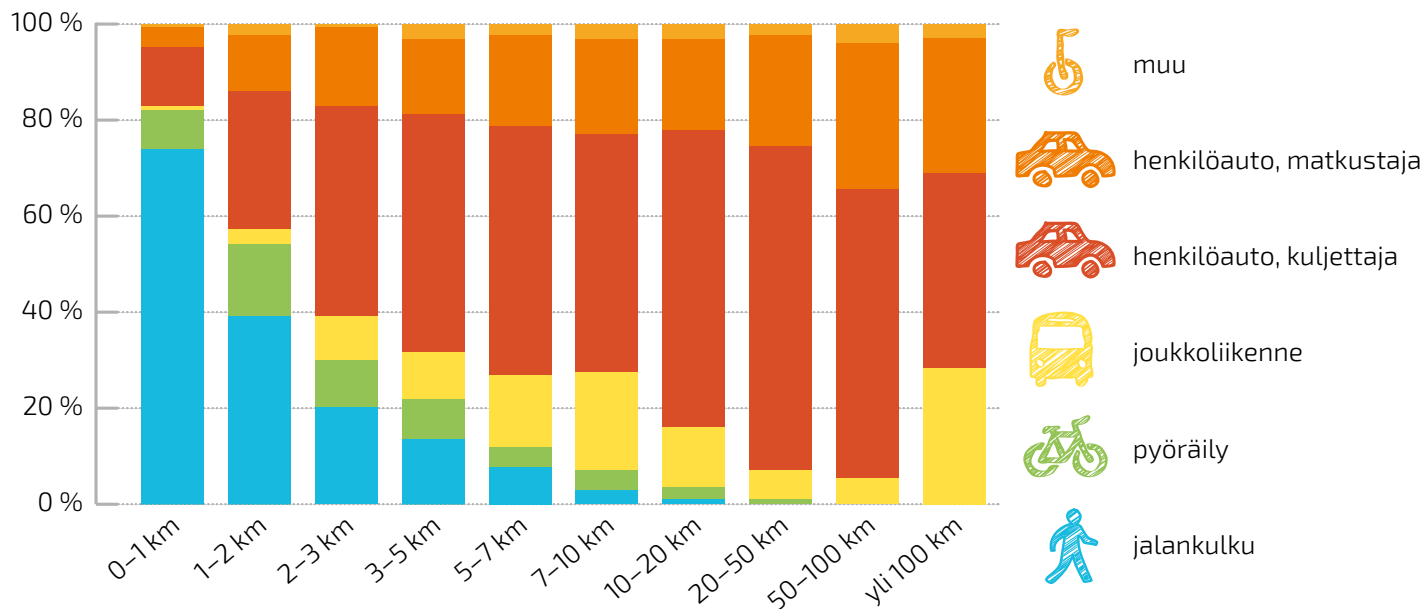
Lähde: Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 2016: Tampereen seutu

Lyhyet matkat pyöräillen tai kävellen

Kävely ja pyöräily ovat suosittuja alle kilometrin matkoilla, mutta toiselle kilometrille mentäessä osuus vähenee 35 % ja kolmannelle jo yli 60 % ensimmäisen kilometrin osuudesta. Oletko koskaan testannut, mikä on sinulle nopein kulkutapa alle 5 km matkoilla? Tutkimusten mukaan kaupunkialueilla nopein väline on pyörä.

Seudun kotimaanmatkojen kulkutapaosuudet prosentteina (%) matkan pituuden mukaan

Lähde: Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 2016: Tampereen seutu

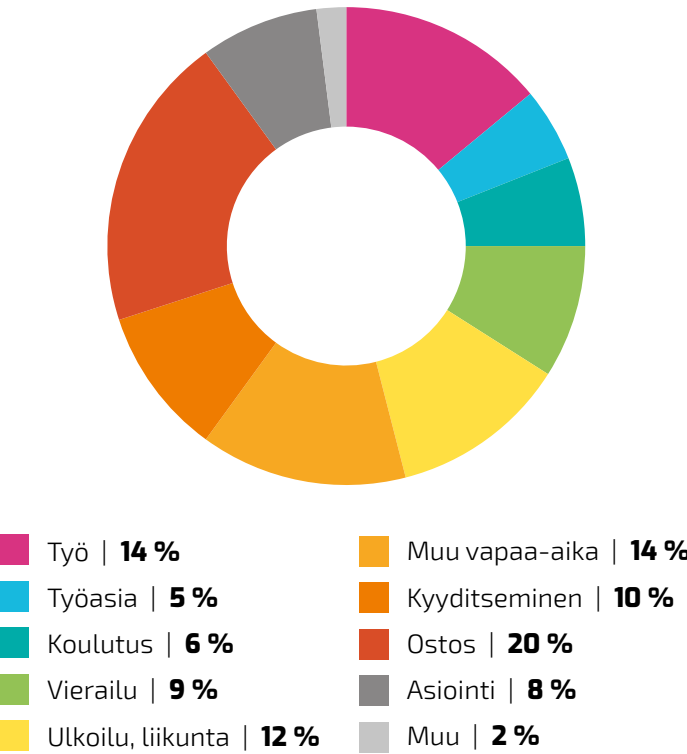
Koulu- ja ostosmatkojen pituudet ovat selvästi arjen muita matkoja lyhyempiä. Erilaisia vapaa-ajan matkoja tehdään matkoista eniten. Kaikilla matkoilla kävelyn ja erityisesti pyöräilyn osuutta voisi merkittävästi kasvattaa. Voisiko ostoksilla käydä useammin pyörällä?

Varusteista vaatteet ja pyörän laukut voivat lisätä käytettävyyttä, sähköapu helpottaa kilometrien taittamista ja työpaikan pukuhuoneen käyttöönotto lisää mukavuutta. Millaisia varusteita ja matkaketjuja sinä voisit kehittää kävelyn ja pyöräilyn käytettävyyden lisäämiseksi?

Matkan tarkoitus

3,1 matkaa/henkilö/vrk

Lähde: Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 2016: Tampereen seutu

	Matkan keskipituus (km/matka)	Jalan-kulku	Pyöräily	Bussi	Juna	Henkilö- auto, kuljettaja	Henkilö- auto, matkustaja	Muu kulkutapa
Työ	14	12 %	11 %	13 %	1 %	58 %	4 %	1 %
Työasia	27	10 %	6 %	8 %	4 %	65 %	4 %	4 %
Koulu, opiskelu	4	48 %	16 %	19 %	0 %	11 %	5 %	3 %
Vapaa-aika	24	38 %	7 %	6 %	1 %	29 %	16 %	2 %
Saattaminen, kyyditseminen	10	8 %	1 %	3 %	0 %	52 %	34 %	2 %
Ostos	6	30 %	7 %	6 %	0 %	40 %	16 %	1 %
Asiointi, muu henkilökohtainen	50	19 %	4 %	10 %	1 %	49 %	14 %	3 %

Lähde: Valtakunnallinen henkilöliikennetutkimus 2016: Tampereen seutu

Tärkeimmät syyt KÄVELLÄ

Ulkoilu ja
virkistys
23 %

Myönteiset
vaikutukset kuntoon
ja terveyteen
23 %

Helppo ja kätevä
tapa liikkua
22 %

Riippumattomuus
aikatauluista
11 %

Ympäristösyöt | **5 %**

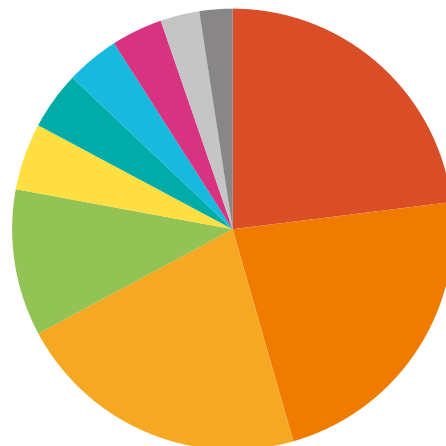
Ei autoa käytettävissä | **4 %**

Muu syy | **4 %**

Hinta | **4 %**

Nopeus | **3 %**

Ystävien tapaaminen kävellessä | **2 %**

Tärkeimmät syyt PYÖRÄILLÄ

Myönteiset
vaikutukset kuntoon
ja terveyteen
32 %

Helppo ja kätevä tapa
liikkua
29 %

Ulkoilu ja
virkistys
21 %

Riippumattomuus
aikatauluista
18 %

Ympäristösyöt | **14 %**

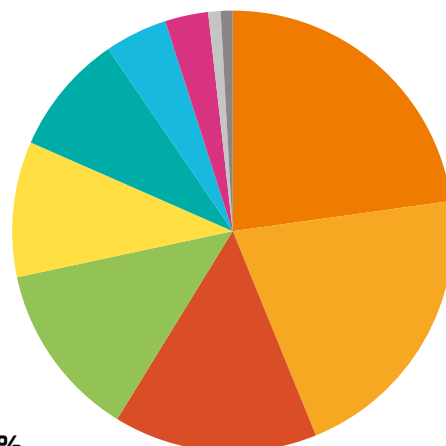
Nopeus | **12 %**

Hinta | **6 %**

Ei autoa käytettävissä | **4 %**

Ystävien tapaaminen pyöräillessä | **1 %**

Muu syy | **1 %**

Kestävät kulkutavat pienestä pitäen

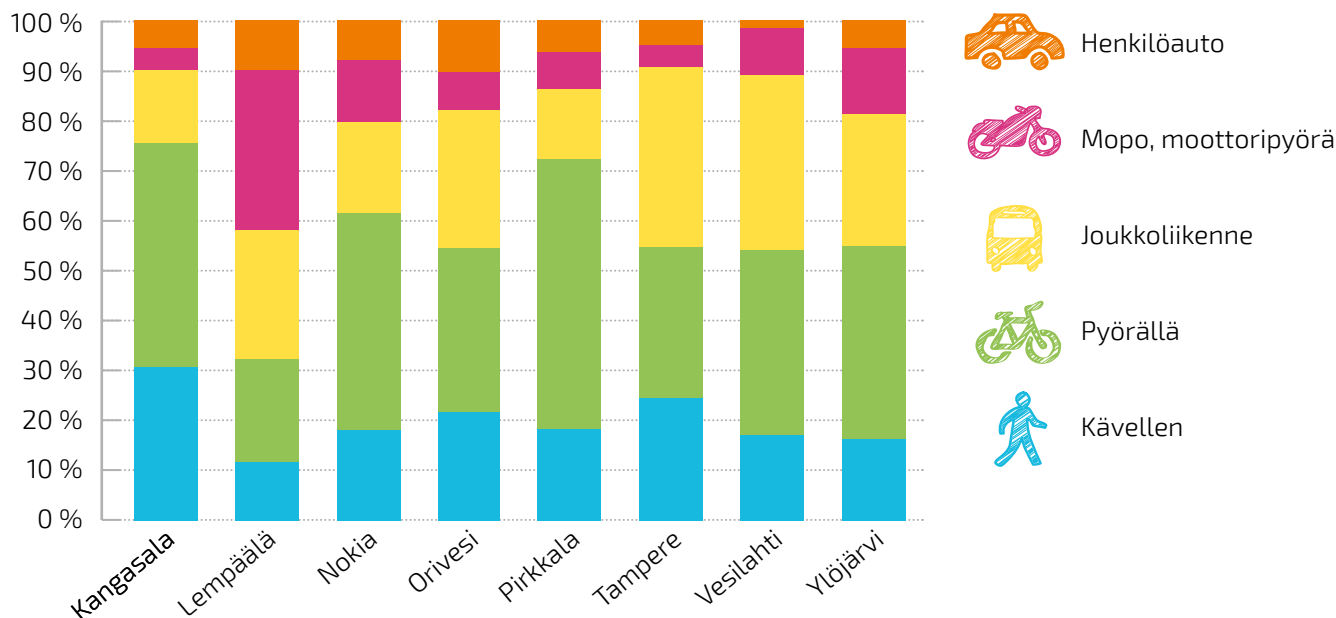

Koululaiset ovat ikäryhmistä ahkerimpia omin voimin kulkijoita. Koululaisten kulkutapavalintoihin vaikuttavat mm. yhteydet koululle, koulun ympäristö sekä koulun kävelyä ja pyöräilyä koskevat säännöt, mutta ennenkaikkea vanhemmat.

Tampereen seudulla vuonna 2018 tehdyn koulumatka- ja liikkumiskyselyn tuloksissa näkyy yhteys vanhempien säännöllisen työmatkaliikunnan ja lasten koulumatkaliikunnan välillä. Jos vanhempi liikkuu, todennäköisemmin lapsikin liikkuu.

Miten sinä voisit vaikuttaa koulumatkojen turvalliseen ja terveelliseen taittamiseen kävellen ja pyörällä?

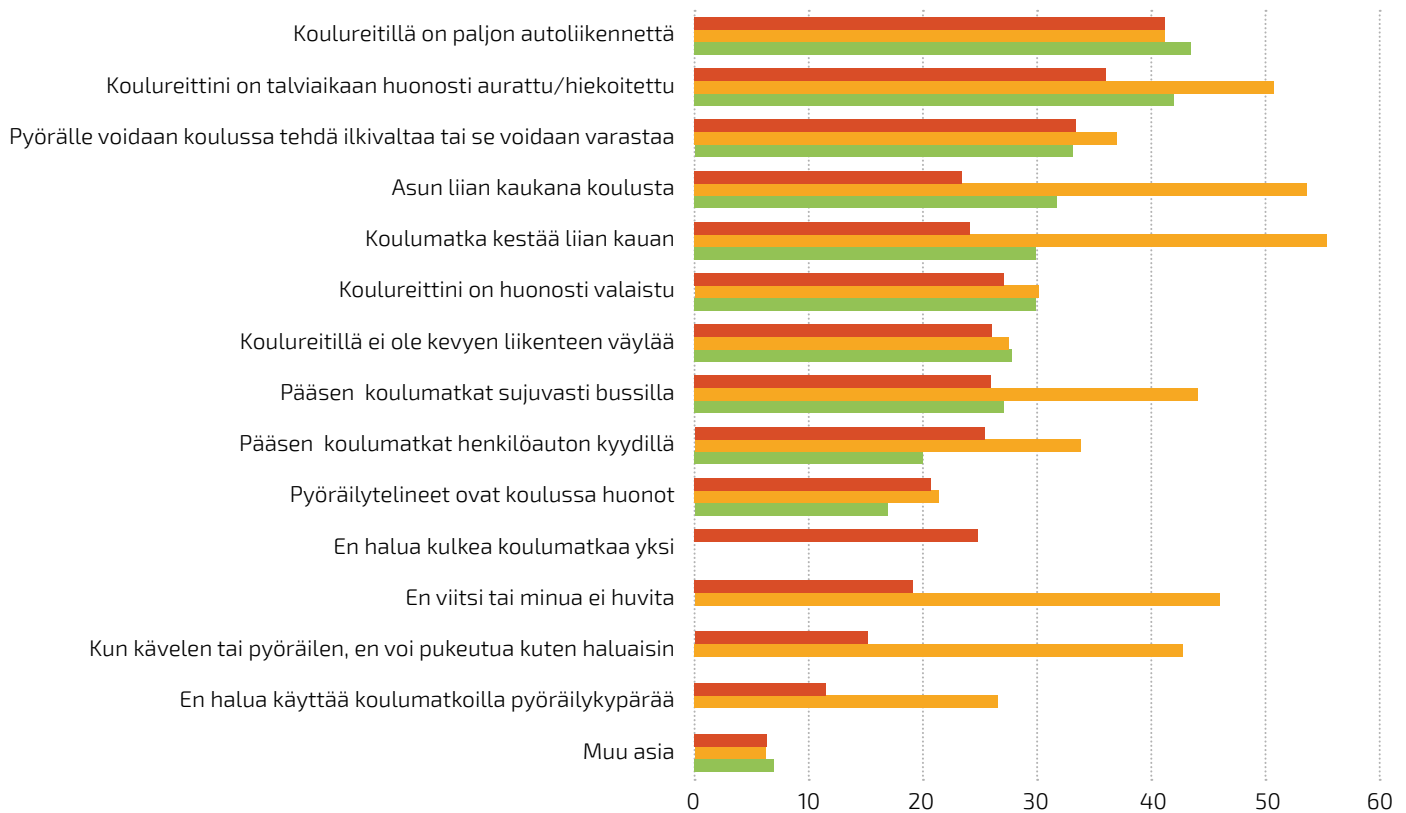
Peruskoululaisten kulkutapa syksyllä

Lähde: Tampereen kaupunkiseudun koulumatka- ja liikkumiskysely 2018

Reippailu lisääntyy, kun rajoitteita poistetaan

Koulumatkan kulkemista kävellen tai pyöräillen rajoittavat tekijät

Lähde: Tampereen kaupunkiseudun koulumatka- ja liikkumiskysely 2018

■ Alakoulu ■ Yläkoulu + toinen aste ■ Huoltaja

Toisen asteen oppilaiden ja yläkouluikäisten sekä alakouluikäisten lasten näkemykset pyöräilyä ja kävelyä rajoittavista tekijöistä vastaavat paljolti toisiaan.

Alakoululaisille aika tai etäisyys eivät ole yhtä isoja rajoitteita kuin vanhemmille. Yläkouluikäisille

nämä ovat suurimmat rajoittavat tekijät. Yläkoululaisilla myös motivaatio ja mahdollisuudet pukeutua haluamallaan tavalla luovat rajoitteita. Kaikkien mielestä vilkas autoliikenne ja puutteet talvihoidossa ovat suurimpia rajoittavia tekijöitä.

Parannamme seudullisia pyöräilyn pääreittejä vaiheittain

Seudullisia pyöräilyn pääreittejä ovat Tampereelta kehyskuntien keskuksiin johtavat ja kehyskuntia yhdistävät kehämäiset pyöräilyreitit. Tampereella seudullisia pyöräilyn pääreittejä ovat myös Vuoreksesta ja Hervannasta keskustaan johtavat reitit. Kunnat ja ELY-keskus parantavat pääreittien laatua suunnitelmallisesti.

Toimenpiteitä ovat muun muassa päällystäminen ja punaisen asfaltin käyttö liittymissä, väylän leventäminen sekä kävelyn ja pyöräilyn erotelu vilkkaimmilla osuuksilla. Uusi opastusjärjestelmä, ajoratamerkinnyt, pyöräetuisuudet liikennevaloliittymissä, kävelyn ja pyöräilyn erottaminen omille väylilleen keskustoissa ja vilkkaimmilla väyläosuuksilla sekä parempi talvikunnossapito erottavat seudulliset pyöräilyn pääreitit muista pyöräreiteistä.

Seudullinen pääreitti
Parannettu 2014-2018
Parannetaan 2019
Parannetaan myöhemmin

SEUDULLISET PÄÄREITIT

1 Tampere - Linnainmaa - Teisko	9 Tampere - Tesoma
2 Tampere - Kangasala	10 Tampere - Ylöjärvi
3 Tampere - Kaukajärvi	11 Tampere - Hervanta - Lempäälä
4 Tampere - Hervanta	12 Lempäälä - Pirkkala
5 Tampere - Vuores	13 Pirkkala - Nokia
6 Tampere - Lempäälä - Vesilahti	14 Pirkkala - Ylöjärvi
7 Tampere - Pirkkala	15 Nokia - Ylöjärvi
8 Tampere - Nokia	

Punaiset numerot ovat seudullisten pääreittien reittitunnuksia. Tunnukset helpottavat suunnistamista ja erottavat pääreitit muista pyörävylistä.

Reittikartat löytyvät osoitteesta:

<http://www.tampere.fi/liikenne-ja-kadut/pyoraily-ja-jalankulku.html>

Vinkkejä

Valintasi ratkaisevat! Vähintään kolme matkaa viidestä olisi päästövähennysten saavuttamiseksi tehtävä kestävästi.

Lisää infoa Tampereen kaupunkiseudun ja kuntien ilmastotyöstä: www.tampereenseutu.fi

Ilmaston lisäksi herkuttelijat hyötyvät: jos pyöräilet 5 kilometrin työmatkan joka päivä, kulutat päivittäin pari sataa kaloria ja voit huoletta herkutella karkkipäivänä.

Huomioi aina myös muut kulkijat! Noudata yhteisiä sääntöjä, käännä päätä ja näytä merkkiä, jotta sinä ja muut liikkujat pääsette perille sujuvasti ja turvallisesti. Hyödynnä mahdollisuuksien mukaan pääreittejä, joilla laatutasoon kiinnitetään erityistä huomiota.

Pyöräilyn seudullisille pääreiteille on asennettu uudentyyppiset opasteet. Pääreitien numero on merkitty punaisella pallolla. Muuten opastuksessa on käytetty perinteisiä viittoja.

Varusteilla on vähän väliä! Tutustu millaisia varusteita pyöräilyn ja jalankulun mukavoittamiseksi ja käyttömahdollisuuksien lisäämiseksi on olemassa. Tiedustele myös työnantajaltasi, koulultasi tai kunnastasi, voitaisiinko tarpeisiisi vastata entistä tehokkaammin.

Huolehdi pyöräsi kunnosta! Huolla tai huollata säännöllisesti oma ja lastesi pyörät, jotta pyöräily on hauskaa ja turvallista.

Porukasta tsemppiä! Tampereen seudulla vaikuttaa aktiivisesti pyöräilyseuroja ja yhteisöjä, jotka voivat auttaa pyöräilyyn liittyvissä valinnoissa.

Kävelyn ja pyöräilyn tietopaketti. Kaikkea infoa, liittyen mm. suunnitteluun ja vaikutuksiin, mitä olet koskaan halunnut kävelystä ja pyöräilystä tietää, löytyy mm. kulkulaari.fi-sivulta.

Tampereen seutu kehittyy vauhdilla! Liikkumalla hitaammin, ehdit havainnoimaan ympäristöäsi. Liiku siis kävellen ja pyörällä, ja muista katsella ympärillesi (äläkä puhelimesi näyttöä).

Ei tarvitse lähteä merta edemmäs kalaan! Tampereen seudulla luonto ja kulttuuri ovat aina lähellä. Virkistysreittejä sekä kohteita on paljon. Pakkaa eväät reppuun ja lähde lähimatkalle.

Yhteistyössä eteenpäin! Tampereen kaupunkiseudulla edistetään kävelyn ja pyöräilyn olosuhteita yhteistyössä. Kävelemällä, pyöräilemällä ja jakamalla kokemuksiasi voit osaltasi vaikuttaa olosuhteiden kehitykseen ja kehittämiseen.

Lisätietoa esimerkiksi tästä seutukatsauksesta, seudun ajankohtaisista asioista sekä kuntien yhteyshenkilöistä:

Tapani Touru

Tampereen kaupunkiseutu kuntayhtymä

Liikennejärjestelmäpäällikkö

tapani.touru@tampereenseutu.fi

Lataa viimeisin versio esitteestä:
www.tampereenseutu.fi